

Rodinné právo

11. Výživné

CEVRO Institut

JUDr. Lucie Trnková, Ph.D.

lucie.trnkova@vsci.cz

Osnova semináře

- výživné obecně
- vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi
- vyživovací povinnost mezi manželi / rozvedenými manželi
- výživné a zajištění úhrady některých nákladů neprovdané matce

Právní úprava – § 910 a násl. OZ

Výživné

- = to, co jedna osoba poskytuje jiné za účelem zajištění jejích životních a sociálních potřeb (včetně naturálního plnění)
- ve funkční rodině plněna vyživovací povinnost mezi jejími členy dobrovolně, bez ingerence státu
- pokud o výživném rozhoduje soud – vyměří jej vždy v penězích
- zpravidla opětuující se dávka splatná měsíčně předem (soud může určit / povinný s oprávněným se mohou dohodnout jinak)

Výživné

- **obecné pravidlo: výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit**
- vyživovací povinnost trvá, dokud oprávněný není schopen sám se živit (není vázána na nabytí svéprávnosti / zletilosti dítěte)
- výživné lze přiznat ode dne zahájení soudního řízení
- u výživného pro dítě až 3 roky zpětně
- u výživného pro neprovdanou matku až 2 roky zpětně, nejdéle však 2 roky ode dne porodu
- rozhodnutí o výživném – rozhodnutí s **klauzulí rebus sic stantibus** (při podstatné změně poměrů lze žádat novou úpravu výživného)

Vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi

- předci a potomci mají vzájemnou vyživovací povinnost
- vyž. pov. rodičů vůči dětem je prioritní, předchází všechny ostatní vyživovací povinnosti
- vyž. pov. mezi bližšími příbuznými předchází vyž. pov. vzdálenějších příbuzných

určení rozsahu výživného:

- odůvodněné potřeby a majetkové poměry oprávněného
- možnosti, schopnosti majetkové poměry povinného
- zda se povinný bez důležitého důvodu nevzdal výhodnějšího zaměstnání / maj. prospěchu
- zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika
- osobní péče o oprávněného / o rodinnou domácnost

Vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi

Rozhodné kritérium vyž. pov. rodičů k dítěti:

- = životní úroveň dítěte má být zásadně **shodná** s životní úrovní rodičů
- oprávněnost tvorby úspor
- povinnost prokázat příjem – jinak fikce 25-násobku částky životního minima jednotlivce ($3.410,- \times 25 = 85.250,-$ Kč)
- jde-li o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti – přechází vyž. pov. ve stejném rozsahu na prarodič, pokud ji rodiče neplní

Rozhodné kritérium vyž. pov. dítěte vůči rodičům:

- = dítě je povinno zajistit rodičům **slušnou výživu**

Vyživovací povinnost mezi manželi

§ 697 OZ: Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň.

- vyživovací povinnost mezi manžely předchází vyživovací povinnosti dítěte i rodičů
- pro vyživovací povinnost mezi manžely jinak platí obecná ustanovení o výživném

Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manželi

§ 760 a násl. OZ

- není-li rozvedený manžel schopen sám se živit + tato jeho neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním
- má vůči němu jeho bývalý manžel v přiměřeném rozsahu vyživovací povinnost
- lze-li to na něm spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela

Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manželi

Soud přihlíží:

- jak dlouho rozvedené manželství trvalo a jak dlouho je rozvedeno
- zda si rozvedený manžel neopatřil přiměřené zaměstnání, přestože mu v tom nebránila závažná překážka
- zda si rozvedený manžel mohl výživu zajistit řádným hospodařením s vlastním majetkem
- zda se rozvedený manžel podílel za trvání manželství na péči o rodinnou domácnost
- se rozvedený manžel nedopustil vůči bývalému manželu nebo osobě mu blízké činu povahy trestného činu...
- lze splnit poskytnutím **odbytného**

Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manželi

- tzv. **sankční výživné** = ve výši zajišťující v zásadě stejnou životní úroveň obou bývalých manželů
- může žádat manžel, který rozvrat manželství převážně nezavinil + rozvodem mu byla způsobena závažná újma
- nejdéle na dobu **tří let** po rozvodu

Výživné a zajištění úhrady některých nákladů neprovdané matce

§ 920 OZ

- pokud matka není provdána za otce dítěte – otec má kromě vyživovací povinnosti k dítěti též vyž. pov. k matce
- trvá po dobu 2 let od narození dítěte - otec poskytuje matce výživu
- otec je též povinen přispět matce na tzv. „výbavičku“ (náklady spojené s těhotenstvím a porodem)
- u výživného pro neprovdanou matku až 2 roky zpětně, nejdéle však 2 roky ode dne porodu